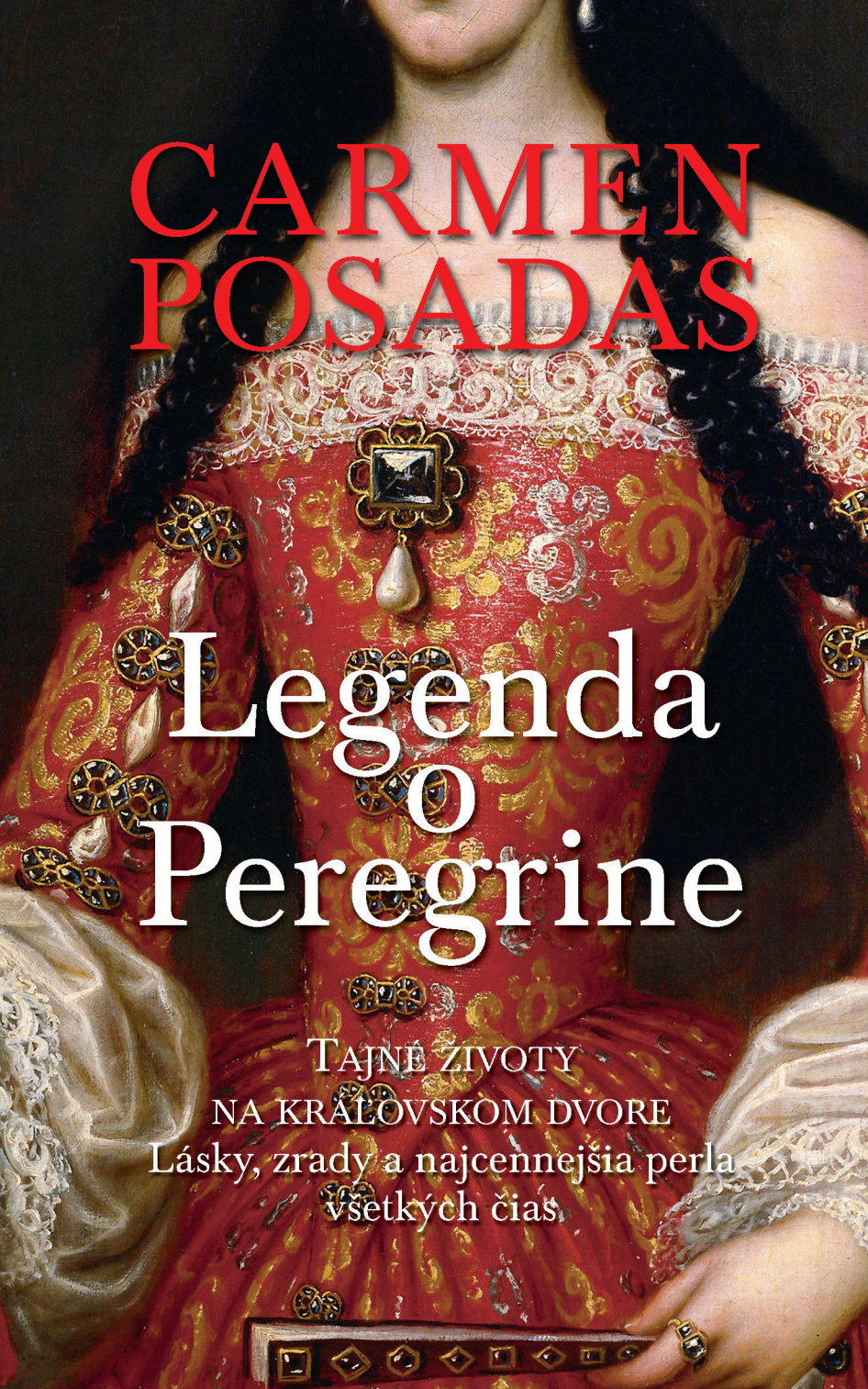

CARMEN POSADAS

Legenda o Peregrine

TAJNÉ ŽIVOTY
NA KRAĽOVSKOM DVORE
Lásky, zrady a najcennejšia perla
všetkých čias

CARMEN POSADAS

Legenda
O
Peregrine

CARMEN POSADAS

Legenda o Peregrine

TAJNÉ ŽIVOTY
NA KRÁLOVSKOM DVORE
Lásky, zrady a najcennejšia perla
všetkých čias

D. Orys
2024

CARMEN POSADAS
La leyenda de la Peregrina

Copyright © Carmen Posadas, 2020
First edition © Editorial Planeta, S. A., 2020.
Published by arrangement with
Casanovas & Lynch Literary Agency S.L.

Translation © Eva Reichwalderová, 2024
Cover photo © Profimedia, Shutterstock, 2024
Graphic design © Anna Golianová, 2024
Slovak edition © D.Orys, s.r.o., 2024

All rights reserved.

ISBN 978-80-89929-44-3 (print)
ISBN 978-80-89929-45-0 (pdf)
ISBN 978-80-89929-46-7 (epub)
ISBN 978-80-89929-47-4 (mobi)

*Venujem sesternici Cecilii Ramosovej Maňéovej
za jej obdivuhodnú schopnosť vypátrať na internete
množstvo dávno zabudnutých, no cenných informácií.*

*Ďakujem a teším sa z toho, že sme sa po viac ako
päťdesiatich rokoch opäť stretli.*

OBSAH

PREDHOVOR	11
-----------------	----

PRVÁ ČASŤ

O TOM, AKO PEREGRINU VYLOVILI Z HLBÍN MORA
A O PRÍBEHU LÁSKY, KTORÝ JU ODVTEDY SPREVÁDZA

<i>Rok: 1579. Miesto: Perlové súostrovia, Panama</i>	19
--	----

DRUHÁ ČASŤ

O PRVOM MAJITELOVI PERLY PEREGRINY A O TOM,
AKO SA DOSTALA Z PANAMY NA DVOR FILIPA II.

<i>Rok milosti 1580. Miesto: hlavné mesto Madrid</i>	39
--	----

TRETIA ČASŤ

ZVLÁŠTNY DVOR FILIPA III. ALEBO O HRIECHOCH
DÁMY S DOBROU PAMÄŤOU

<i>Rok: 1621. Miesto: Kláštor Vtelenia v Madride</i>	93
--	----

ŠTVRTÁ ČASŤ

KRÁLOVSKÝ DVOR FILIPA IV.
(Peregrina vo svete trpaslíkov)

<i>Rok: 1656. Miesto: jedna z najsľadnejších miestností v kráľovskom paláci</i>	131
---	-----

PIATA ČASŤ

DOBA ČARODEJNÍKOV, ZAKLÍNADIEL A DÉMONOV (Dvor Karola II.)	163
---	-----

ŠIESTA ČASŤ

KASTRÁTI, BLÁZNI A HRÔZOSTRAŠNÝ POŽIAR
(Dvor Filipa V.)

*Rok: koniec vlády Filipa V. Miesto: palác Buen Retiro
v Madride* 197

SIEDMA ČASŤ

PRED POTOPOU
(Veci, ktoré sa diali na dvore Karola III.)

Rok: 1788. Miesto: kráľovský palác v Madride 233

ÔSMA ČASŤ

GOYOVE ROZMARY A GROTESKNÉ DEFORMITY
(Dvor Karola IV.)

Rok: máj 1808. Miesto: Madrid 263

DEVIATA ČASŤ

PEPE BOTELLA ALEBO KRÁL LÚPEŽNÍK
(Dvor Jozefa Bonaparta)

*Rok: približne 1816, dvadsať mesiacov po Napoleonovej
porážke pri Waterloo. Miesto: blázinec Pitié Salpêtrière
v Paríži* 293

DESIATA ČASŤ

LÁSKA A MANDINGOVE MUŠLE
(Peregrina, od Jozefa Bonaparta k Napoleonovi III.)

Rok: 1844. Miesto: Florencia, smrť Jozefa Bonaparta

*Rok: 1865. Miesto: Londýn, smrť Harriet
Howardovej* 345

JEDENÁSTA ČASŤ

PEREGRINA VERZUS PELEGRINA

(Príbeh, v ktorom sa hovorí o dvore kráľovnej
Viktórie, o Rasputinovej smrti a o šikovnosti istého
tajného agenta, ktorý bol všade, ale [takmer nikto]
ho pri tom nevidel)

*Rok: 1960. Miesto: Botley, Oxfordshire, Anglicko, dom
Oswalda Raynera, bývalého agenta MI6 399*

DVANÁSTA ČASŤ

VIKTÓRIA EUGÉNIA Z BATTENBERGU

A FALOŠNÁ PEREGRINA

Rok: 1969. Miesto: Lausanne, Švajčiarsko 435

TRINÁSTA ČASŤ

LADY TAYLOROVÁ SA PRIPRAVUJE NA ODCHOD Z JAVISKA
(Ticho, kamera, akcia!)

*Rok: 2002. Miesto: dom Elizabeth Taylorovej, Bel Air,
Kalifornia 487*

POZNÁMKA AUTORKY 500

OBRAZOVÁ PRÍLOHA 505

PREDHOVOR

Prastarému povolaniu spájania slov sa venujem už takmer štyridsať rokov, a predsa som nenašla fascinujúcejší materiál na literárne spracovanie ako človeka, jeho vášne, intrigy, svetlé, no najmä temné stránky ľudského života. A hoci som o tom stále presvedčená – možno to bude tým, že starnem –, od istého času vnímam realitu podobne, ako keď som bola malé dievčatko. Keď som mala tri, štyri, možno päť rokov, môj svet tvorili nielen ľudia, ale obývali ho aj predmety, ktoré boli rovnako živé ako ľudské bytosti. Mali vlastnú osobnosť a boli svojím spôsobom jedinečné; mohla som ich nenávidieť, báť sa ich, rozprávať sa s nimi. Nie, nemusíte mať obavy, nekomunikujem s nábytkom ani neobjímam sochy, ale niečo na tom bude, že staroba je ako druhé detstvo. Aj ja si čoraz intenzívnejšie všímam tichých svedkov našich životov, ktorí tu boli predtým, než sme sa narodili, a budú tu aj potom, keď sa pominieme.

Všetko sa začalo zabudnutým rodinným šperkom – prsteňom s veľkým modrým kameňom, ktorý sa objavil po maminej smrti. Moja mama ho zdedila po svojej babičke ako prívesok,

babička ho zasa dostala od svojej starej mamy ako brošňu. Šperk prežil štyri či päť generácií, a hoci v rozličných podobách, je tu stále s nami. Zachoval si večnú mladosť, bol svedkom mnohých životných príbehov a vášní, splnených snov, ale aj nevyslyšaných modlitieb. Dlho som premýšľala a pýtala sa samej seba, aké príbehy by rodinný zafír mohol vyrozprávať o svojich majiteľoch, a zvažovala som, či by to nebola dobrá téma na román. Raz, keď som kvôli článku do časopisu *XL Semanal* vyhľadávala nejaké informácie na internete, narazila som na známy obraz, ktorý ma predtým nikdy nejako zvlášť nezaujal. Prečo by aj mal? Koniec koncov, portrét Márie Tudorovej od Antonia Mora nepatrí k maliarovým najzaujímavejším a ani modelka nebola bohvieaká krásavica. Anglická kráľovná a druhá manželka Filipa II., ktorú si história pamätá ako Krvavú Mary, je však na obraze zvečnená s výnimočne krásnou perlou. Mohla by to byť slávna Peregrina? položila som si otázku. Určite to bola ona. Niekde som počula, že Filip II. jej ju daroval v deň svadby.

Peregrina, perla Pútnička, najžiadanejší klenot všetkých čias. Vtedy som o nej vedela len toľko, že takmer po päťsto rokoch skončila v šperkovnici Elizabeth Taylorovej. Ako sa dostala od Filipa II. až do Hollywoodu? Koľkými rukami musela prejsť, do koľkých príbehov lásky, zlomených srdiec, zrady, sebaobetovania, chamtivosti a krviprelievania bola zapletená?

Kiežby predmety mohli hovoriť... Kiežby nám prezradili svoje najskrytejšie tajomstvá. Kiežby sa s nami podelili aj o najradostnejšie, najzábavnejšie či najvtipnejšie okamihy. Taká ... *ojedinelá, porcelánovo biela a dokonale hladká perla v tvare hrušky s hmotnosťou sedemdesiatjeden karátov*, ako

sa opisuje v zozname predmetov patriacich do dedičstva Filipa II., *neperforovaná, osadená do zlatého privesku*, toho zažila určite viac ako dost’.

Neviem prinútiť veci, aby hovorili, no Peregrina rozpráva už oddávna. Prihovára sa nám z obrazov majstrov, ktorí ju maľovali naprieč storočiami: Antonio Moro, Pantoja de la Cruz, Van der Hamen, Rubens, Velázquez... Hovorí k nám aj zo strán historických kníh a spomienok slávnych cestovateľov, medzi ktorých patrila aj kontroverzná grófka D’Aulnoyová. Jedného horúceho dňa, na sviatok Božieho tela, keď zbadala perlu pripnutú na klobúku Karola II. Očarovaného, opísala ju ako *neobyčajnú a veľkú ako malá hruška*. Alebo vojvoda Saint-Simon, ktorý ju obdivoval v období panovania Filipa V. a spomína ju aj vo svojich pamätiach.

Vďaka týmto nitkám sa mi podarilo utkať jej príbeh. Najťažšie bolo odolať spevom sirén, ktoré sa ma snažili zlákať do nebezpečných vôd falošných legiend, ktoré sa o Peregrine popísali. A, mimochodom, perlu nepomenovali Peregrina preto, že po storočia putovala z ruky do ruky; jej meno súvisí s piatym významom slova *peregrina*, ktorý slúži na označenie toho, čo sa považuje za vzácne, mimoriadne krásne alebo ojedinelé.

Única, Sola, Solitaria... Nevídaná, Ojedinelá, Jedinečná... aj pod týmito menami bola známa počas svojich životov, ale ktorým z nich mám začať? Tým prvým, keď ju našiel otrok v hĺbinách mora na Perlovom súostroví v Paname? Momentom, keď sa dostala do rúk Filipa II.? Alebo by som mala začať (pred)posledným z nich, keď ju Richard Burton daruje na Valentína Elizabeth Taylorovej? Áno, myslím, že to bude najlepšie a použijem citát z jej autobiografie¹:

¹ Elizabeth Taylor, *My Love Affair with Jewelry*, Simon & Schuster, 2002, s. 90 – 91 [preklad zo španielčiny E. Reichwalderová].

[...] Nakrúcala som film v Las Vegas. Keď Richard nepracoval, býval podráždený, sarkastický a nebola s ním reč. Nedávno mi daroval perlu Peregrinu a Ward Landrigan z aukčného domu v New Yorku sa postaral o to, aby nám ju doručili. Visela na jemnulinkej platinovej retiazke s drobnými perlami a ten pocit, keď som si ju dala na krk, bol neopísateľný. Bola taká príjemná na dotyk, že som ju nevedela pustiť z ruky.

Príbeh tejto perly je rovnako výnimočný ako ona. S kúpou Peregriny nám darovali knižku, v ktorej je uvedený jej pôvod, životný príbeh, ako aj zoznam všetkých jej predchádzajúcich majiteľov. Niečo neuveriteľné.

Skôr než sa rozhovorím o ľuďoch, ktorým patrila, prihodilo sa niečo, čo vám musím vyrozprávať:

Peregrina dorazila z New Yorku len pred pár dňami, a ako som už spomínala, visela na tenulinkej platinovej retiazke. Prechádzala som sa sem a tam po izbe v Caesar's Palace a perlu som pritom zvierala v dlani ako talizman. Obývali sme celé vrchné poschodie, pričom filmový štáb zaberal takmer polovicu. Cítila som sa ako vo sne, celá som žiarila a chcela som kričať od radosti, ale Richard mal jeden zo svojich „waleských“ dní... Narodil sa vo Walese, a tak svoju radosť občas prejavoval čudným spôsobom. A niekedy ju neprejavoval vôbec. Nie ako ja. Keď som šťastná, neskrývam to, teším sa a kričím ako šialená. Chcela som sa naňho vrhnúť a vybozkávať ho, ale viem, ako by Richard zareagoval. Nebol vhodný čas na prehnané citové výlevy, ale nikto iný tam nebol, nemala som sa s kým porozprávať, nemala som komu ukázať ten dokonalý klenot... Išlo ma poraziť! Po chvíli som si perlu opäť chcela poťáčkať v dlani, ale bola fuč! Pozrela som sa na Richarda, no chvalabohu, nevenoval mi pozornosť. Odišla som do spálne

a hodila sa na posteľ. S hlavou zaborenou do vankúšov som začala kričať.

Pomaličky som si v hlave prehrávala každý krok, ktorý som urobila v spálni. Potom som si vyzula topánky, vyzliekla pančuchy a štvornožky som začala prehľadávať izbu... po perle nebolo ani stopy.

Pomyslela som si: musí byť v obývačke, Richardovi na očiach. Čo mám robiť? On ma zabije, veď ten šperk miloval! Zbožňoval všetky historické kúsky, no Peregrina je svetový unikát. Patrí k najvýnimočnejším klenotom v dejinách. Vedela som, že v hĺbke duše je na ňu hrdý, a tak z času na čas pripomínal chodiacu komiksovú postavičku, ktorej nad hlavou tróni čierny mrak.

Vyšla som zo spálne akoby nič, a pospevujúc si tralala-tralala naboso som sa prechádzala po obývačke a hľadala stratenú perlu. Tvárila som sa nenápadne, predstierala som, že som si tam niečo zabudla, ale bola som taká nervózna, že som sa skoro povracala. Pozrela som sa na svojho bieleho pekinského psíka, potom na Richardovho, ktorý mal krásnu karamelovú farbu. Bože, ako som tie stvorenia zbožňovala! Bol čas kŕmenia a šteniatka spokojne žrali z misiek. Pozerala som na ne a prihovárala sa im: „Moje drahé detičky, ste také rozkošné...“ Odrazu som si všimla, že jedno z nich má v papuľke kosť. Trvalo mi celú večnosť, kým mi to došlo. „Moment,“ pomyslela som si, „veď my im kosti nedávame, sú to ešte šteniatka! Čo to žuje?“ Musela som si zahryznúť do jazyka, aby som znova nezačala kričať. Nenápadne som šteniatku otvorila papuľku a vnútri som našla najdokonalejšiu perlu na svete. Vďakabohu, nebola poškriabaná.

Nakoniec som sa s tým Richardovi priznala, ale nie hneď, musela som počkať aspoň týždeň!

PRVÁ ČASŤ

O TOM, AKO PEREGRINU VYLOVILI
Z HLBÍN MORA A O PRÍBEHU LÁSKY, KTORÝ JU
ODVTEDY SPREVÁDZA

Rok: 1579

Miesto: Perlové súostrovie, Panama

„Zobud' sa, Lumba, niečo sa ti snívalo. Upokoj sa, láska... Je to len ďalšia nočná mora... Musíš si oddýchnuť, kým sa opäť rozozvučí zvon a ozve sa práskanie bičov. Našťastie je mesiac ešte dosť vysoko.“

Lumba sa na ňu zahľadel, bola taká krásna. Ailu spoznal pred desiatimi mesiacmi v podpalubí veľkej otrokárskej lode, v ktorej ich oboch ako zvieratá prevážali krížom cez Atlantik do Nového sveta, no mal pocit, akoby sa poznali odnepamäti. Aila bola presvedčená, že to bolo preto, lebo sa spojili ich *eggun*, duše zosnulých predkov, ktoré blúdili po svete, aby sa po čase opäť našli. Iba dvaja z piatich otrokov zvyčajne prežili dlhú cestu cez oceán a ženy, v podstate ešte dievčatá, lebo otrokári si ich vyberali mladé, boli na lodi pravidelne znásilňované. Námorníci boli spokojní, a ak niektorá zo žien otehotnela, tým lepšie, predajnosť tovaru sa zdvojnásobila – dvaja za cenu jedného. Tehotná otrokyňa mala vyššiu cenu ako otrok: keď porodila, mohli ju využívať ako dojku, zatiaľ čo dieťa vo veku troch alebo štyroch rokov už mohlo zbierať bavlnu. Niektorým dievčatám však nebolo dopriate naplniť

ani takýto smutný osud. Zneužívanie, zverstvá, pôrody v neľudských podmienkach, špina, syfilis či iné nákazlivé choroby spôsobili, že sa mnohé z nich stali potravou pre žraloky skôr, než sa dostali do Ameriky.

Aila už videla a zakúsila všeličo, bola však presvedčená, že prežité utrpenie ju priviedlo k Lumbovi, za čo bola veľmi vdáčna. Počas plavby do Nového sveta sa ich pohľady niekoľkokrát stretli, ale keďže boli pripútaní reťazami na opačných koncoch podpalubného priestoru, nepovedali si ani slovo, ani sa jeden druhého nedotkli. Osud ich spojil až neskôr v Paname, keď skončili v spoločných okovách a bok po boku kráčali do techada, polorozpadnutého prístrešku v rušnej časti prístavu, kde bieli predvádzali kupujúcim úplne nahých a mokrých otrokov, akoby to boli nablýskané kone.

„Pozrite, vaša ctihodnosť, zdravý, asi šestnásťročný černocho bez jedinej chybičky!“

„Alebo táto ebenová krásavica, neobanujete. Má asi pätnásť, všetky zuby a je tehotná!“

„A čo povieť na túto? Práve porodila, matka s dcérou, obe sú zdravé a krásne!“

Kupujúci sa pristavovali a so záujmom si obzerali tovar. Otrokom otvárali ústa, kontrolovali zuby, otrokyniam ohmatávali prsia, zadky a do vagíny im strkali špinavé prsty. Tvárili sa ako odborníci na nákup dobytky, no v očiach sa im zračila žiadostivosť.

K Aile pristúpil kupec. Spod prepoteného slameného klobúka mu vykúkali zákerné čierne oči, vytíрал bitkou deformovaný nos a bezzubé ústa.

„Hej, ty! Pristúp o krok bližšie,“ prikázal jej a začal rutinnú prehliadku.

Aila mala počas celej ponižujúcej procedúry zavreté oči.

Keď ich konečne otvorila, zbadala Lumbu, ktorému sa podarilo vymaniť z pút a hrozivo sa nakláňal nad mužom v klobúku.

„Zastavte toho divocha!“

„Ved’ ma zabije, preboha!“

Boli potrební traja chlapi, aby Lumbu od neho odtrhli. Keď sa im konečne podarilo zhodiť Lumbu na zem, bagančou mu pristúpili hlavu a hlavný dozorca mu už-už chcel ukázať, kto je tu pánom, odrazu sa ozval silný hlas a prehlušil rozzúrené pokriky okolostojacich:

„Pozor, má v tele diabla!“

„Zabite ho, v mene Božom!“

„Treba s ním skoncovat’! Taký černochoch spôsobuje iba problémy.“

„Ja ho chcem.“

„Čo ste povedali, vaša ctihodnosť?“

„Povedal som, že toho otroka kúpim,“ ozval sa zavalitý muž nižšej postavy, plešatý, s príliš veľkými nohami na svoju výšku. Zo svetlých, až priesračných očí mu však vyžarovala zvláštna sila. „Vezmem aj ju,“ dodal a ukázal na Ailu. „Dúfam, že mi spravíte dobrú cenu. Podľa všetkého vám robím láskavosť, keď vás zbavujem dvoch problémov naraz,“ usmial sa a odhalil prekvapivo rovné a biele zuby. „Ako sa voláš?“ spýtal sa neznámy pán Lumbu, ktorý sa dobitý, so zakrvavenou tvárou, pomaly zviechal zo zeme. O chvíľu dodal: „Vieš plávať, chlapče?“

„Moje meno Lumba, k vašim službám,“ odpovedal v portugálčine zmiešanej s lámanou španielčinou, ktorú sa mu podarilo pochytiť na lodi. „Áno, viem plávať, pane, ja vyrastať pri veľkej rieke. Ona tiež,“ uistil ho a pozrel na Ailu netušiac, či to, čo hovorí, je pravda.

„Chytrý chlapec. Vyzerá, že sa učí rýchlo. A to je presne to, čo potrebujem.“

„Neverte im, vaša ctihodnosť, tí najchytrejší sú najhorší,“ ozval sa ďalší z predávajúcich. „Pozrite sa na tohto, tento divoch by bol pre vás ideálny. Vysoký ako veža, tvrdý ako skala a s mozgom komára, s ním nebudete mať žiadne starosti.“

„Chcem tamtých dvoch,“ trval na svojom kupujúci. „Koľko za nich chcete?“

„Môžem sa spýtať, na akú prácu divochov potrebujete? Mohol by som vám odporučiť aj ďalších, čo by sa vám hodili,“ zaškeril sa chlapík, keď videl príležitosť pre ďalší obchod. „Chcete ich ako nosičov, sluhov v domácnosti alebo azda na zber bavlny...?“

Džentlmen jeho otázky ignoroval. Nezjednával, zaplatil, čo za Lumbu a Ailu žiadali, a potom prikázal predavačovi, aby im dal nejaké oblečenie.

„Žiadna ľudská bytosť si nezaslúži, aby ju vystavovali ako dobytok,“ vyhlásil, kým osobne pomáhal Aile obliecť si jednoduchú košeľu z drsnej látky, ktorú jej neochotne poskytol jeden z otrokárov, a ktorá ledva zakrývala jej nahotu.

„Kto je ten chlap, dočerta, a čo si, dopekla, o sebe myslí?“ zasipel ďalší dozorca, keď dvihol zo zeme bič a klepkal si ním o čížmu.

Ale aj táto otázka mala zostať bez odpovede.

Lumba a Aila čoskoro zistia, že don Vicente de Tolosa je majiteľom najväčšej spoločnosti na lovenie perál v Perlovom súostroví, ktoré sa rozprestiera na západnej strane Panamskej

šije v novoobjavenom Balboovom mori. Čoskoro sa vďaka Romualdovi – starému černochovi, ktorý pracoval ako domáci sluha v dome dona Vicenteho – dozvedia aj ďalšie užitočné informácie o mieste, kam ich odvedli.

„Tieto ostrovy, najmä však ostrov Rica, kam vás zajtra s najväčšou pravdepodobnosťou vezmú, ukrývajú vzácne poklady,“ začal vysvetľovať Romualdo. „V hĺbinách mora sa skrývajú mušle veľké ako slnečníky. Rastú v nich vzácne perly, niektoré také veľké a lesklé ako čerstvé olivy. Don Vicente tu žije už roky, prišiel sem ešte predtým, ako do Ameriky priviezli čiernych otrokov. A pretože nemá rodinu ani nikoho blízkeho, s kým by sa mohol pohovárať, a ja som dobrý poslucháč, veľa mi toho porozprával. Prezradil mi, že keď sem prišiel, perly lovili Indiáni. Belosi si však vždy našli spôsob, ako ich oklamať a perly im vymieňali za bezcenné drobnosti a farebné koráliky, teda pokiaľ ich práve nemlátili do krvi, aby ich prinútili ukázať im najlepšie loviská. Zastrášovali ich aj rozzúrenými loveckými psami, ktoré si priviezli zo starého kontinentu. Úbohí Indiáni podobné zvieratá nikdy predtým nevideli, považovali ich za pekelné stvorenia. A neboli ďaleko od pravdy, lebo keď psiská zavetrili krv, nedali sa zastaviť. Časom Indiánov belosi takmer vyhubili, preto si museli na prácu zadovážiť čiernych otrokov. Ale to už bolo dávno,“ pokračoval černoch Romualdo. „Don Vicente je dobrý pán. Má dokonca jednu zásadu: otrok, ktorému sa podarí uloviť jednu z tých obrovských perál, si za ňu môže kúpiť slobodu.“

„A netára pán len tak do vetra?“

„Ale kdeže, no musí to byť naozaj výnimočný kúsok. Pokiaľ viem, stalo sa to len dvakrát. Prvú veľkú perlu vylovili dávno predtým, než som sem prišiel, a tak vám o nej neviem

povedať nič bližšie; druhú našli asi pred dvadsiatimi rokmi. Videl som ju na vlastné oči a bola takáto obrovská.“ Romualdo naznačoval veľkosť, ktorá sa Lumbovi a Aile zdala dosť prehnaná. „Veľké perly však akoby strážil sám diabol Mandinga. Rodia sa v takých hlbokých vodách, že kým sa k nim potápači dostanú, potrhá im vnútornosti. Niektorí zomrú hneď, ako sa vynoria, iní vyzerajú, že sú v poriadku, ale na druhý deň sa z nich začne valiť krv, z úst im vychádza pena, vyzerajú, akoby ich zvnútra požírali temné sily. Ale sú aj tí šťastnejší, ktorí nemajú žiadne problémy. Predpokladám, že všetko závisí od sily *eggun*, našich duchovných strážcov.“

„Čo sa stalo s otrokom, ktorý vylovil druhú obrovskú perlu? Ochránili ho jeho *eggun*?“

Starec pokrútil hlavou.

„Ale aká to bola perla!“ pokračoval po chvíli Romualdo. „Pamätám si ju úplne presne. Na jednom konci bola krásne okrúhla, ale potom sa jej tvar mierne predlžoval, vyzerala ako slza. V spodnej časti mala zárez v tvare kríža, áno, dobre počujete. Nepatrila k tým najžiadanejším, pretože tie musia byť dokonalé ako maličká hruška, ale táto bola výnimočná a veľmi vzácna, lebo bol na nej znak boha bielych,“ vysvetľoval starec. „Pán sa rozhodol, že dodrží svoj sľub a otrok, ktorému sa podarilo perlu nájsť, získa slobodu.“

„Nehovoril si, že ten otrok neprežil?“

„Áno, hovoril, ale mal ženu a syna a pán ich oboch oslobodil.“

„A čo sa stalo s perlou?“

„Don Vicente ju predal jednému veľaváženému mužovi. Neskôr sme sa dozvedeli, že s ňou odcestoval do Španielska, odovzdal ju kráľovi, a ten ju zas daroval jednej zo svojich manželiek.“

„To ich má niekoľko?“

„Počul som o tom hovoriť dona Vicenteho. Je to jedna z jeho obľúbených historiek, rád ju rozpráva, a ja ju po ňom rád opakujem, aby bolo jasné, že medzi bielymi sa dejú rovnaké veci ako medzi čiernymi. Môj pán je presvedčený, že Filip II., najmocnejší kráľ na celom svete, nad ktorého impériom slnko nikdy nezapadá, má smolu v láske. Oženil sa štyrikrát a tri manželky mu zomreli. Dúfajme, že štvrtú kráľovnú, jeho súčasnú manželku, nepostihne taký nešťastný osud...

Príbeh o tom, ako Filip II. trpel pre lásku, nechal Lumbu úplne chladným, ale ten o veľkých perlách, za ktoré si otrok môže kúpiť slobodu, ho zaujal a odvtedy začal snívať.

Treba však dodať, že sny boli zatiaľ dosť vzdialené od reality a veci sa nevyvíjali tak, ako by si Lumba predstavoval. Don Vicente bol síce dobrý pán, ale to neznamenal, že jeho zamestnanci mali s otrokmi toľko trpezlivosti ako ich zamestnávateľ. Keďže perly sa lovili na vzdialenom ostrovčeku, niekoľko míľ od ostrova, kde býval don Vicente, dohliadači s otrokmi zaobchádzali, ako sa im zachcelo. O pol piatej ráno sa rozozvučal zvon, všetko sa dalo do pohybu a rutinné činnosti sa vykonávali v rytme praskajúceho biča. Na raňajky dostali vodu, skyvu chleba a pol tucta ustríc. Aj keď Lumbovi spočiatku chutili, po niekoľkých mesiacoch sa mu z nich už obracal žalúdok. Dozorcovia potom odviekli dvadsať alebo tridsať otrokov do negrerie, ako volali vlhkú a smradľavú ohradu, kde sa kopili hory mušlí z predchádzajúceho dňa. Otroci vylovené lastúry postupne otvárali a hľadali v nich

skrytý poklad. Vo väčšine z nich nenašli nič okrem slizkých potvor, ktoré potom odkladali bokom ako potravu pre otrokov. Prázdne lastúry sa priamo na mieste pálili, čo spôsobovalo, že z ohrady vychádzal neznesiteľný zápach, ktorý sa šíril po okolí. Občas, nie často, niekto skríkol: „Perla!“ Vtedy k nálezcovi pristúpil biely dozorca, vzal perlu a vložil ju do košíčka. Otroci pravidelne vzývali svojich obľúbených duchov a prosili ich, aby sa počas rannej služby nazbieralo aspoň desať alebo dvanásť perál, inak ich nečakalo nič dobré. Na obed by dostali menej vody a chleba, ale dvojnásobný prídel nechutného mäkkýša, ktorý Lumbovi spôsoboval príšerné nočné mory.

To však nebolo nič v porovnaní s tým, čo nasledovalo.

Okolo poludnia, keď bolo slnko najvyššie, tri rybárske bárky – v každej sedelo desať alebo dvanásť otrokov a otrokýň – sa vydali smerom k loviskám perál. Ženy, všetky skúsené plavkyne, akou sa časom stala aj Aila, využívali na potápanie medzi koralmi. Nenachádzali sa tam mušle veľké ako dáždnyky, skôr menšie lastúry, ktoré však boli rovnako cenené, pretože v sebe často ukrývali perly nepravidelných tvarov, ktoré nazývali „barokové“ a ktoré, ako sa hovorilo, mali na starom kontinente vysokú cenu. Ostatné mušle, tie väčšie a hrubšie, zas ležali na dne mora za útesom a lovili ich najmladší a najsilnejší muži.

„Hej, vy! Na čo čakáte, flákači? Akali, Kaikara! Okamžite poďte sem! Prestávka sa skončila. Berte kamene a naspäť do vody! Nie, preboha, ten nie, vezmi si väčší, ty tupý neger! A ďakuj svojim zadubeným kacírskym bohom, že mám dnes dobrú náladu, inak by som ti ten balvan priviazal okolo krku. A nezabudni si lano uviazať okolo pása, aby si neskončil ako ten blbec, váš priateľ Guluamba, ten hlupák to neprežil, doriti!“

Lumba sa s dvoma ďalšími otrokmi dopoludnia ponoril viac než dvadsaťkrát, pričom postup a pokyny boli vždy rovnaké. Aby sa rýchlejšie dostali na dno, potápali sa s ťažkým kameňom v náruči. Pomáhali si vodiacim povrazom uviazaným okolo pása a pevne upevneným k bárke, aby nestratili prehľad o tom, kde sa ich jediný pevný bod nad hladinou nachádza. Niekedy bolo lano dobré len na vylovenie mŕtvol nešťastníkov, ktorých pľúca nevydržali zvyčajných dvadsaťpäť alebo dokonca tridsať ponorov za deň, do ktorých ich nútili. Inokedy, ak si potápač lano náhodou zabudol správne uviazať, prišiel o tú prepotrebnú pupočnú šnúru, ktorá ho spájala so životom nad hladinou a mohol skončiť ako Guluamba. Na jeho vynorenie čakali až do súmraku. Bieli neradi prichádzali o pracovnú silu, ale Guluamba sa nevynoril. Zajtra alebo pozajtra ho možno nájdu potápačky zakliesneného niekde v útesoch alebo plávajúceho medzi koralmi, nafúknutého ako lopta. Alebo ešte horšie, mohla by sa nájsť len jeho hlava alebo noha, ak by mal takú smolu, že naňho zaútočil žralok alebo barakuda.

Ale na nič z toho Lumba nechcel myslieť, keď sa chystal na ďalší ponor. Slnko sa pomaly blížilo k obzoru. Pri predchádzajúcich pokusoch nemal šťastie, v žiadnej z mušlí, ktoré sa mu podarilo vyloviť, perla nebola. Napriek tomu bol presvedčený, že dnes bude jeho deň, a že niekde medzi chaluhami a skalami naňho čaká ukrytá jedna z vytúžených veľkých perál. Bol si tým istý, pretože mu po niekoľkých mesiacoch nebolo po ustriciach v noci zle, dobre sa vyspal a prisnil sa mu veľmi živý sen o tom, čo sa onedlho stane.

Bárka sa plavila ďalej, predáci hľadali nové loviská. Nakoniec sa rozhodli zakotviť za útesom na doteraz neprebádanom mieste. Koľko záberov bude musieť urobiť, aby sa

dostal až ku dnu? Najmenej o desať viac ako pri predchádzajúcich ponoroch. Slnko našťastie stále svietilo dosť jasne a zdalo sa, že viditeľnosť pod hladinou je celkom dobrá. Lumba siahol rukou k pravému stehnu, kam si pred niekoľkými hodinami priviazal nôž, ktorým potápači odrezávali mušle. Skontroloval, či stojí na správnom mieste, a potom, skôr než vzal do rúk ťažký kameň, ktorý mu po celý deň pomáhal doplávať čo najrýchlejšie ku dnu, sa presvedčil, či má okolo pásu stále priviazané lano, ktoré mu malo slúžiť na to, aby sa bezpečne dostal nad hladinu. Až potom sa začal pravidelne nadychovať, presne tak, ako ho to naučili, desať, dvadsať, tridsaťkrát...

„Snaž sa, ty neschopný neger! Musíš do tela dostať čo najviac vzduchu, ale dávaj pozor, aby si to neprehnal, inak sa ti začne točiť hlava, akoby si bol ožratý. A nezabudni, že keď budeš potrebovať vyplávať hore, musíš párkrát potiahnuť za lano, aby si nás na to upozornil. A každé dve-tri stopy si prstami stlač nos, ak nechceš, aby ti po vynorení praskli pľúca alebo si si už nadobro odpálil mozog. A vy dvaja povalači, čo tu len tak sedíte?“ skríkol hlavný dozorca na Akaliho a Kaikaru, ktorí sa tiež pripravovali na ponor. „Nezabudnite, čo som vám už tisíckrát opakoval o tom, ako sa máte dostať späť na povrch. Bublíny. Bublínky vzduchu, ktoré vypúšťate, sú vaši najlepší priatelia, nesmiete sa vynoriť rýchlejšie ako ony, inak dopadnete ako Guluamba a mnohí ďalší, ktorí skončili ako potrava pre barakudy. Pripravení? A tentoraz sa neopovážte vyplávať s prázdnyimi rukami, lebo prisahám, že vás nechám loviť mušle celú noc, a to len pri mesačnom svite. Podme, do práce! Chcem vidieť, ako dýchate: dva, tri a tak ďalej, aspoň dvadsaťkrát.“

Lumba sa po celý čas riadil dozorcovými pokynmi, s na-

dychovaním prestal až vtedy, keď mu takmer praskali pľúca. Potom zdvihol kameň, odrazil sa a skočil do vody.

Ďalší dvaja otroci ho nasledovali. Lumba pozoroval, ako klesajú ku dnu. Pripomínali nehybné tmavé sochy zvierajúce obrovské kamene. Jeho kameň bol väčší, a tak sa ponáral rýchlejšie. Na dno sa dostal ako prvý a tam – áno, o kúsok ďalej vľavo, ich zbadal – ležalo aspoň šesť krásnych mušlí. V ktorej z nich bude jeho perla? uvažoval. Sen z predošlej noci hovoril jasne: musel nájsť veľkú mušľu so začierneným horným okrajom... Nie, táto nie, je príliš malá... Ani táto nie, je príliš biela... A táto? Nie, nie. Možno bude o kúsok ďalej.

Nakoniec ju zbadal. Vyzerala ako obrovská spiaca korytnačka, celá biela, až na čiernu čiaru, ktorou sa odlišovala od ostatných. Lumba pustil kameň, ktorý ho nekompromisne ťahal ku dnu, a s nožom v ruke sa ponáhlal k mušli, aby ju odrezal od skaly. Nebolo to jednoduché a trvalo mu drahocenných dvadsať či dvadsaťpäť sekúnd, kým ju vyslobodil spomedzi skál. Keď ju však už držal v rukách, bol taký šťastný, až ho ovládol pocit, že už nepotrebuje dýchať a že v hĺbinách môže zostať tak dlho, ako chce. Zdržal sa pri nej ešte niekoľko sekúnd, nevedel sa na ňu vynadávať. Bola potvorená, čo považoval za dobré znamenie, pretože ako im vysvetlil jeden z dozorcov, veľké perly vzniknú iba vtedy, keď sa lastúra otvorí, vkĺzne do nej nejaký cudzí predmet, kamienok alebo slimáček, ktoré sa obalia perleťou a po čase vytvoria perlu.

Začínal pociťovať nedostatok kyslíka. „Opatrne, Lumba,“ varoval sám seba, „nezabudni si pri výstupe zatlačiť nos, a hlavne, čo je veľmi dôležité, nerob to príliš rýchlo.“

Pozrel sa hore. Hladina bola ešte veľmi ďaleko.

„Vydrž, vydrž, neponáhľaj sa, spomaľ...“

Mušľa bola taká veľká, že mu bránila v pohybe. Báľ sa, že sa mu vyšmykne a uchmatne mu ju iný potápač. To nemohol dopustiť. Bola jeho. Jeho a Ailina. Lumba opakoval jej meno ako zaklínadlo a postupne vyslovil aj mená všetkých duchov, do rúk ktorých zveril svoj osud v predchádzajúcu noc, kým mu Aila pokojne spala v náručí. „Babalú Ayé, pomôž mi, Ababalá, Auchun a Tembelé, pomôžte mi vynoriť sa, ale nech to nie je príliš rýchlo. Pomaličky... Sleduj bubliny, stúpaš rýchlejšie ako ony, ale veď už som takmer hore. Aila, pomôž mi aj ty. Obbatalá, nemôžem, musím sa nadýchnuť, točí sa mi hlava...“

Lumba stúpa čoraz rýchlejšie, už sa nedokáže zastaviť. Konečne sa mu podarí vynoriť hlavu nad hladinu. Aká úľava, aké požehnanie, môže slobodne dýchať, naplniť pľúca vzduchom. Nádych, výdych... Lumbu hladia popoludňajšie slnečné lúče po tvári i po tele, spočinuli aj na nádhernej mušli, ktorú práve ukradol moru.

„Blahoželám, neger, dobrý úlovok!“

Predák je spokojný. Lumba vníma jeho bezzubý úsmev, keď mu berie lastúru z rúk a ukladá ju na palubu. Až keď si je dozorca istý, že mušľa je v bezpečí, vydá ďalší príkaz:

„Hej, ty!“ zakričí na námorníka. „Pomôž negrovi vyjsť z vody. Nevidíš, že je viac mŕtvy ako živý?“

Ale Lumba sa cíti dobre. „Nič mi nie je,“ pomyslí si a priloží si ruky k ušiam. Hovorí sa, že práve odtiaľ začne vytekať krv, keď vás diabol Mandinga zožiera zvnútra. Myslel na Ailu a na zázrak, ktorého bol práve svedkom. Na rukách nevidel žiadnu krv a v ústach nemal žiadnu penu. „Som v poriadku,“ povie si, „potrebujem si oddýchnuť, chvíľku si poležať na palube, som taký unavený...“

Lumba poležiačky pozoruje predáka, ktorého obklopuje

poltucet ďalších bielych dozorcov. Zatiaľ čo menšie ustrice sa zvyčajne odvážajú do prístavu a otvárajú sa až na brehu, veľké preskúmajú priamo na lodi, aby ich nemuseli zbytočne prenášať. Ak sú v nich perly, vyberú ich a zvyšok sa hodí späť do mora.

„Ježišikriste! Pozri, ako sa tá mrcha bráni,“ počuje sťažovať sa jedného z námorníkov.

„Kurva! Skoro som si odrezal polovicu prsta, keď som sa ju pokúšal otvoriť, ale veď ja jej ukážem. Nado mnou nezvítazi.“

Lumba cíti, ako mu slnko pomaly zohrieva boľavé svaly a kosti. Zatvorí oči, no slová námorníkov mu stále jasne doliehajú k ušiam.

„Mňa z teba porazí! Si grambľavý, nechaj to na mňa.“

„Matka Božia, videli ste niekedy niečo také?“

„Uhni, uhni, no nech sa prepadnem, ešte nikdy...“

Lumba odrazu pocíti, ako mu po tvári steká teplý pramienok. „To je len pot,“ hovorí si, „slnko je horúce a...“ Ale nie, ako by to mohol byť pot, keď je po vynorení ešte stále mokrý? Opäť sa pokúša priložiť si ruky k ušiam, ale odmietajú ho poslúchať, sú ťažšie ako olovo. Prebodne ho ostrá bolesť, prechádza od lakťov cez podpazušie až ku kolenám.

„... Daj sem tú perlu! Nieže sa ti vyšmykne a skončí na dne mora.“

„To ma podrž! Prisahám, že táto kráska stojí aj za päť rokov lovenia. Všetci na svoje miesta! Negri nech sa chytia vesel, vraciame sa na pevninu!“

„Áno, to by sme mali, a čo najskôr,“ ozve sa niekto vľúdnejším hlasom.

„Čím skôr sa vrátíme, tým lepšie. Pozrite sa na toho černocho, čo ju vylovil. Myslím, že mu potrhalo vnútornosti.“

„Som v poriadku, som v poriadku,“ presviedča Lumba sám seba a zatína zuby od bolesti, ktorá mu tentoraz úplne paralyzovala krk. „Mám v hrdle iba vodu, nie je to krv, je to len voda. Ababalá a Auché, pomôžte mi, musím myslieť, hovoriť, kričať, Aila, láska moja...“

„Čo to trepe ten neger?“

„Neviem, nerozumiem mu ani slovo, asi vzyva svojich bohov.“

„Môžem nejako pomôcť?“

„Modli sa, keď si taký kresťan. A odprac ho odtiaľto, nech tu nezavadzia.“

„Ale veď ja som v poriadku,“ opakuje Lumba dookola. „Bolia ma ruky a nohy, ale to je od námahy. Chce sa mi spať, zaspávam...“

„Ako sa voláš, dievča?“

„Aila, pane.“

„Vieš, prečo som po teba poslal, Aila?“

„Nie, pane.“

„Pod' bližšie, neboj sa.“

Aila sa naňho vystrašene pozerá. Keď je v prístave niektorý z bielych mužov takýto milý, Aila vie presne, čo bude nasledovať: vlhké, uslintané bozky, dotieravé ruky, ktoré po nej žiadostivo blúdia, bezostyšné dotyky tu a tam, hľadanie najintímnejších častí jej tela, násilné a surové vniknutie, nech je to ktokoľvek (dáva si pozor, aby sa im pri tom nepozerala do tváre), uspokojenie sprevádzané rozkošným vzdychaním, plesnutie po zadku a návrat do ženského baraku.

O jedno znásilnenie viac alebo menej... pomyslí si pri

pohl'ade na muža pred sebou. Už na tom nezáleží. Po tom, ako jej Lumba predvčerom zomrel v náručí a ona uprosila hlavného dozorca, aby jej ho dovolil zabalit' aspoň do plachty, než ho hodia do mora, bolo jej už všetko jedno.

„Nič sa ti nestane, iba mi odpovedz na otázku. Si Lumbova spoločníčka, však?“

„Áno, pane,“ odpovie a čuduje sa, prečo si ju zavolali do domu dona Vicenteho a priviedli ju až do jeho pracovne. Tri dni po Lumbovej smrti k nej na pláži pristúpil biely muž, ktorý nepatril medzi lodných zamestnancov. Bola v spoločnosti ďalších otrokýň, sporo odetá, tak ako sa zvykla potápať po perly, nahá od pásu nahor, ale ten muž sa na ňu pozeral inak ako ostatní belosi. Požiadal ju, aby sa obliekla a dodal, že má príkaz odvieť ju na pánov ostrov. Aila sa neodvážila spýtať na dôvod, rovnako ako sa neodvážila spýtať na nič ani teraz, keď stála po pravici čierneho sluhu Romualda, oddelená veľkým tmavým stolom, tvárou v tvár majiteľovi spoločnosti na lovenie perál. Na stole z ebenového dreva sa vynímala obrovská lesklá perla.

„Pristúp bližšie,“ vyzval ju don Vicente. „Chcem, aby si sa na ňu pozrela zblízka. Nie je krásna?“

Aila poslúchne. Z očí sa jej potichu rinú veľké slzy, nedokáže ich zastaviť. Snaží sa ich utrieť rukávom na šatách. Otrokyne neplačú. Je to luxus, ktorý si nemôžu dovoliť, ak na tele nechcú pocítiť plieskanie biča.

„No tak, dievča, osuš si slzy. Neposlal som po teba, aby som ti oznámil zlé správy, práve naopak. Povedz jej to ty, Romualdo,“ dodá pán a obráti sa na starého černocho. „Vysvetli jej, prečo sme ju sem priviedli, a povedz jej to vaším jazykom, bude sa cítiť lepšie.“

Starý Romualdo zopakuje, čo jej a Lumbovi povedal, keď

prišli na ostrovy. Znova jej rozpráva o prekliatí veľkých perál a o tom, ako často si vyžadajú život toho, kto ich vytiahne z hlbín.

„... ale nebuď smutná, myslí na to, že Lumba je s *eggun* a bude na teba dávať pozor. Pozri, vidíš, už to robí, lebo čo na jednej strane stratíš, na druhej strane získaš. Spomínaš si, čo som vám povedal o otrokovi, ktorý pred rokmi našiel takú veľkú perlu, ako je táto? Tú predĺženú, s krížikom na zúženom konci.“

„Áno, ani s ním nemali *eggun* zľutovanie a nepomohli mu.“

„Určite si spomínaš aj na to, že don Vicente, ktorý mu už nemohol darovať sľúbenú slobodu, ju udelil jeho spoločníčke. Odteraz si slobodná, Aila.“

Aila sa zadíva najprv na starého Romualda, potom na svojho pána, a nevie, čo má povedať. Koľko nocí hľadiac s Lumbom na mesiac snívali o tejto chvíli? Teraz sa ich sen stal skutočnosťou, ale bez Lumbu.

„On tu už nie je,“ vyhrklo z nej.

„Obetoval sa, lebo chcel, aby si bola slobodná, je to jeho dar pre teba.“

Aila nakloní hlavu, oči jej zablúdia k doske stola, kde na ebenovom dreve žiari perla, biela ako labuť kĺzajúca sa po mori bahna.

Bola slobodná. Už nikdy sa nebude musieť lopotiť, vrhať sa nahá do oceána, tráviť hodiny a hodiny hľadaním vzácnych perál, ktorých bolo čoraz menej. Nebude znášať bičovanie ani nechutné uslintané bozky. A to iba vďaka perle, o ktorej

Lumba tak dlho a intenzívne sníval, až ju nakoniec vylovil z hlbín mora.

„Aký bude jej osud, pane?“ pýta sa starý Romualdo dona Vicenteho.

Pán sa usmeje a svetlé oči, ktoré sa vôbec nehodia k jeho zjavu, sa mu rozžiaria.

„Na diablov ani na duchov síce neverím, ale zdá sa mi, že perla, ktorej putovanie sa začína príbehom takej lásky, aká spájala Ailu a Lumbu, je predurčená k tomu, aby sa stala súčasťou mnohých ďalších.“

„Máte pravdu, ale nezabudnite na slzy a krv...“ dodáva starý černochoch. „Ja na diablov a *eggun* verím, pane, a som si istý, že jej noví majitelia zažijú jedno i druhé.“

„Máš na mysli niekoho konkrétneho, ty nedôverčivý černochoch?“

„Nie, pane... Vlastne – áno,“ opravil sa Romualdo, akoby si na niečo spomenul. „Prečítali ste si list, ktorý som vám tu ráno nechal na stole? Zdá sa, že správy sa šíria rýchlejšie ako zlo... Čo dodať, pane, domnievam sa, že táto mladá dáma,“ pokračoval a usmial sa smerom k perle, „už má svojho prvého nápadníka.“

„Predpokladám, že tým myslíš kupca.“

„Áno, pane, to som chcel povedať. Iba tak uvažujem: Čo asi prinesie do života svojmu prvému majiteľovi? Tento černochoch hovorí, že šťastie v láske to asi nebude.“

DRUHÁ ČASŤ

O PRVOM MAJITEĽOVI PERLY PEREGRINY A O TOM,
AKO SA DOSTALA Z PANAMY NA DVOR FILIPA II.

FILIP II. (Valladolid, 1527 – El Escorial, 1598)

Manželky:

Mária Manuela Portugalská (1527 – 1545)

Mária Tudorová (Anglická) (1516 – 1558)

Alžbeta z Valois (1546 – 1568)

Anna Habsburská (1549 – 1580)

Deti:

S Manuelou Portugalskou: **don Carlos (Karol Španielsky)**

S Alžbetou z Valois: päť dcér, medzi nimi **Izabela Klára**

Eugénia a Katarína Michaela

S Annou Habsburskou: štyria synovia a jedna dcéra:

Ferdinand, Karol Vavrinec, Diego Felix a Mária, z ktorých
iba **Filip** (1578 – 1621) dosiahol dospelosť a vládol ako

Filip III.

Rok milosti 1580

Miesto: hlavné mesto Madrid

„Som praktický a šetrný človek,“ hrdo o sebe vyhlasoval Diego de Tebes, panamský najvyšší sudca a šťastný majiteľ perly. Bol presvedčený, že obe svoje prednosti dokonale využil pri vyjednávaní s mužom, pôvodným majiteľom krásky, ktorá teraz patrí jemu... Doparoma, ako sa to vlastne volal? Ach, už viem, Vicente de Tolosa. Ako ľahko som ju od neho získal, gratuloval si don Diego, nechal sa obalamutiť ako malé decko. Stačilo spomenúť pirátov a don Vicente znížil požadovanú cenu perly o polovicu. „Džentlmeni by mali držať spolu a nešliapať si na päty,“ utrúsil pred ním akoby mimochodom don Diego a vzápätí dodal, že v žalári v Portobele si odpykáva trest istý väzeň, ktorý nedávno vyspieval, že bol svedkom toho, ako don Vicente tajne obchoduje s korzármi jej anglického veličenstva, zradkyne kráľovnej Alžbety. Samozrejme, že žiaden donášač neexistoval, iba ak v Diegovej bujnej fantázii, ale v tých časoch stačilo, aby sa rozchýrilo, že niekto obchoduje s pirátmi a veľmi rýchlo mohol skončiť v reťaziach alebo, ešte horšie, na popravisku.

„... Ale som si istý, že napriek tomu, čo sa o vás hovorí, ste

čestný muž, dohodnime sa teda ako džentlmeni,“ navrhol don Diego majiteľovi spoločnosti na lovenie perál v prítomnosti podozrievavého starého otroka, istého Romualda, ktorý ho sprevádzal. Černoch bol taký trúfalý, že dona Vicenteho pošepky varoval: „Bud’te opatrný, pane.“ Don Diego mal čo robiť, aby sa ovládol a nešľahol mu bičikom po tvári, ako by si bol zaslúžil. Nebol totiž iba praktický a šetrný, ale mal aj dobrý nos na ľudí. Intuícia mu hovorila, že don Vicente patrí do tej kategórie bláznov, ktorí si svojich otrokov príliš pripúšťajú k telu, považujú ich za priateľov a dôverníkov. Nemohol dopustiť, aby mu obchod prekazil hlúpy a všetečný divoch. Povzdychol si, a hoci sa tváril naoko chápavo a vlúdne, rýchlo dodal:

„Vidíte, vaša ctihodnosť? Ešte aj váš verný otrok vie, čo je pre vás dobré a bojí sa o vás. Veď na čo sú priatelia, ak nie na to, aby nám pomohli v ťažkých chvíľach? Odteraz ma považujte za jedného z nich, som váš priateľ a ochranca. Som najvyšší kráľovský sudca a všetky záležitosti týkajúce sa výkonu spravodlivosti prechádzajú mojimi rukami. Zabudnime na neprijemnú záležitosť s pirátmi, rýchlo to vyriešme a tľapnime si. Ponúkam vám štyridsaťtisíc dublonov.“

Takto jednoducho prišiel don Diego k neobyčajnému klenotu. A hoci starý Romualdo si neodpustil poznámku o tom, že čo perly jednou rukou dávajú, druhou berú, alebo nejakú podobnú sprostosť, kašlal na táraniny špinavého negra.

Neveril taľafatkám, a už vôbec nie legendám a klietbam otrokov. Ako racionálne zmýšľajúci človek vedel presne, čo s perlou urobí. Čakal ju totiž navlas rovnaký osud ako jej unikátnu predchodkyňu, ktorú pred dvadsiatimi rokmi získal od Vicenteho de Tolosa iný džentlmen.

Príbeh poznala celá Panama. Starý pán sudca, ktorý chcel

zvyšok života prežiť v Španielsku, v predvečer cesty kúpil výnimočnú perlu, veľmi podobnú tej, ktorú vlastnil don Diego. Chcel ňou obdarovať svoju mladú manželku, ktorú nadovšetko miloval. Ale čo osud nechcel, na spiatočnej ceste sa ich loď dostala do obrovskej búrky a dievčinu zmietla do mora vlna pred zdeseným zrakom manžela. Povrávalo sa, že ho tá scéna ustavične mätala, a tak sa po príchode do prístavu rozhodol uctiť si manželkinu pamiatku tým, že výnimočnú perlu, ktorú tak zbožňovala, daruje kráľovi Filipovi II. A tu prichádza, ako hovorí don Diego, najpôsobivejšia časť príbehu, ktorou akoby sa potvrdzovala pravdivosť údajnej legendy, podľa ktorej perly jednou rukou berú a druhou dávajú. Dojemný príbeh s tragickým koncom na kráľa tak zapôsobil, že z úcty k vdovcovej zosnulej manželke, a aby zmiernil jeho bolesť, udelil mu titul markíza de Mala Ola, markíza Zlej vlny.

Markíz de Mala Ola, ako vznešene to znie, uvažuje Diego de Tebes a pomaličky si odhrýza z obschnutého syra, ktorý má na večeru. Ktovie, aký titul by jeho veličenstvo udelilo jemu, keby mu daroval druhú, ešte skvostnejšiu perlu vylovenú presne na tom istom mieste?

Don Diego sa po príchode do Madridu ubytoval v hostinci s podmanivým názvom El Paraíso, Raj. So skutočným rajom mal však pramálo spoločné a spájal ho s ním iba honosný názov. K pravidelným hosťom hostinca patrili najmä pavúky, muchy a ploštice a ani jedlo tam nestálo za veľa. Hostinský mu naservíroval vývar pripomínajúci vodnatú žbrndu, krajec chleba a dva kúsky zosúšeného syra. Ale

šetrnosť nadovšetko, sťažnosti teda nie sú namieste. Izba je malická, ťahá do nej z každej strany. Posteľ je tvrdá ako skala a okrem stolíka s rozheganými nohami v nej nič viac nenájdete. Ale, vďaka bohu, že tam nejaký bol, aspoň si naň mohol povyklať svoje obľúbené zbožné predmety: pestrofarebnú sošku svätého Juraja a dve relikvie toho istého svätca, tesák a dve lesklé šupiny z mŕtveho draka. Ako obvykle, don Diego sa aj dnes večer zdôveruje svojim svätým talizmanom (stáli ho celý majetok, lebo podľa mnícha, ktorý mu ich predal, majú preukázateľne zázračnú moc) so všetkým, čo sa mu v ten deň prihodilo. Vyrozprával im, aký bol jeho príchod do Madridu, aký dojem naňho urobili vysokánske múry a ešte vyššie veže alcazaru, paláca najmocnejšieho kráľa na svete.

„... Vskutku, je to tak. Býva v ňom nielen on, ale aspoň tisícka ďalších ľudí.“

Tak mu to vysvetlil Alonso, prezývaný Ľavák, hostinský a majiteľ El Paraísa, kde zložil hlavu po dlhej ceste z Panamy.

„Kráľ a tisícka ďalších duší?“ zopakoval po ňom neveriacky don Diego a popri tom si pomaly uchlipkával z čaše vína, čo mu Ľavák položil na stôl, vraj aby sa zahrial. „Chápem, že dvor takého významného panovníka sa bez služobníctva nezaobíde, ale, panebože, vážne ich tam žije až toľko?“

„Viete, čo sa hovorí o alcazare? Ak nie, rád vám to prezradím. Hovorí sa, že palác je ako úl plný včelích plástov lepkavého medu, a hoci v ňom žije veľa včielok robotníč, býva tam aj nemenej trúdov povaláčov...“

„Čo tým chcete povedať?“

„Iba to, že v sídle panovníka najväčšieho impéria na svete

sídlia aj najrozličnejšie štátne úrady, akými sú napríklad Rada pre Indie², Rada Flámska, Rada Talianska, Rada Aragónska, Rada Portugalska a mnohé iné. V každom z nich, ako inak, pracuje celý rad fiškálov, sekretárov, informátorov, poradcov a snaživých úradníckov. A to som ešte nespomenul hromadu sluhov, ktorí priamo alebo nepriamo uspokojujú potreby a požiadavky jeho veličenstva. Alcazar je tak plný zbrojnošov, stolníkov, pohárníkov, lekárov a trhačov zubov, bylinkárov, odborníkov na prehánadlá, tesárov, kováčov, holičov a aby som nezabudol, aj hudobníkov, trpaslíkov, šašov, figliarov a im podobných, ktorých úlohou je zabávať a rozosmievať nášho dobrého pána, kráľa Filipa II., čo vôbec nie je jednoduché, ako som sa dopočul.“

„Skvelé, čo viac si priať,“ pomyslel si don Diego. Potešilo ho, že v alcazare je rušno ako v úli, pretože sa tam bude dať preklíznúť oveľa ľahšie, ako predpokladal. „A bude to aj lacnejšie,“ dodal spokojne, pretože pri svojej príslovečnej šetrnosti sa obával, že dostať sa k španielskemu kráľovi, aby mu daroval perlu, ktorú tak poctivo opatroval v čiernom zamatovom vrecúšku, by ho mohlo stáť viac než dosť.

„Ak si myslíte, že sa do paláca dostanete ľahko a ešte k tomu k významným ľuďom, rýchlo na to zabudnite,“ ozval sa hostinský, akoby mu čítal myšlienky. „Aby som bol presnejší, nie je to ani tak ťažké, ako skôr osie hniezdo.“

„Nepotešili ste ma,“ posmutnel hosť spoza oceána, „ale musí predsa existovať spôsob, ako sa dostať dnu.“

„Máte pravdu, a ani by vás to nemuselo vyjsť príliš draho,“ podotkol hostinský. „Netreba vám hádam hovoriť, že musíte nájsť niekoho spoľahlivého, kto by vás cez vysoké a nedobytné múry dostal dnu. A na to som tu ja! Za skromnú odplatu, pri-

² Pozn. prekl.: Vrcholný administratívny orgán spravujúci záležitosti Nového sveta (založený v r. 1524).

rodzene, vám môžem byť veľmi užitočný, a to nielen v tejto záležitosti...“

„Ako skromná by mala byť tá odplata?“

„Bagateľ, priateľ môj! Treba sa dohodnúť s niekým, kto v tom veľkom úli žije, a ja poznám ideálnu osobu. Moja neter Angelilla, nielenže je verná svojmu anjelskému menu, ale je aj skutočným cherubínom, a za nedostupnými múrmi alcazaru sa pohybuje ako doma. Pracuje ako pomocníčka v kráľovskej lekární, vďaka čomu má prístup do všetkých miestností v paláci. Veď kto by v takom preplnenom labyrinte nepotreboval z času na čas prehľadadlo, hojivý obklad alebo pár pijavíc? Dnes to môže byť kanonik, zajtra súdny úradník... neskôr slúžka alebo trpaslík jeho veličenstva... Mohol by to byť ktokoľvek z kráľovskej rodiny, kráľ, kráľovná alebo niektorý z malých infantov (úbožiatka, obaja sú dosť chudorľaví a slabí, nebudem vás klamať). Angelilla sa dostane všade. Stačí, že sa usmeje a každú miestnosť prežiarí ako ranné májové slnko. Ak vám niekto môže pomôcť, tak jedine ona. V akej záležitosti sem prichádzate? Prezradte mi, s kým sa potrebujete stretnúť, čo chcete vybaviť? Angelilla určite nájde spôsob, ako vás k nemu dostať.“

Diego de Tebes na prvú otázku neodpovedal a pri druhej zaváhal.

„Povedzme, že s niekým z blízkeho okruhu jeho veličenstva, ja...“

Svätý Juraj musel na nebi osobne potáľovať nitkami v jeho prospech. Ešte ani nedopovedal vetu, a už ho Alonso Lavák uistoval, že chápe obavy ctihodného a veľmi diskrétného

host'a, veď nie nadarmo sa hovorí, že mlčať je zlato a že do zavretých úst muchy nelietajú. Ubezpečil ho, že nateraz nepotrebuje vedieť nič viac, ale ako to v takýchto prípadoch býva, mali by sa dohodnúť na tom hlavnom.

„... Prejdem k veci, priateľ môj, bavme sa o peniazoch. Dajte mi váš mešec.“

„Môj mešec?“ spýtal sa vydesene Diego de Tebes, lebo mu v tej chvíli napadlo, či náhodou hostinský nevošiel do jeho izby, kým poobede driemal, a neobjavil vrecúško, v ktorom ukrýval perlu.

Upokojil sa až vtedy, keď ho L'avák dôverne potľapkal po pleci a vysvetlil mu, že má na mysli vrečko, do ktorého si páni odkladajú peniaze a cennosti.

„... Nebojte sa, vaša ctihodnosť, ani ja peniaze nerozhadzujem, držím ich v hrsti ako kliešť a som rovnaký držgroš ako vy. Platím iba vtedy, keď je to nevyhnutné. Iste však pochopíte, že na to, aby ste sa dostali do alcazaru, treba bránam pomastiť pány. A nestačí pomastiť jedny, je ich niekoľko a sú rôznych veľkostí. Ale čo vám budem hovoriť, veď vy dobre viete, ako to vo svete chodí!“ povzdychol si hostinský. „V Madride, v Paname aj v Pernambucu platí, že kto si neomočí zadok, nechytí žiadnu rybu a bez návnady sa nedá chytiť ani pleskáč. Ale nebojte sa, vezmem tú nevďačnú úlohu na seba a o všetko sa postarám. Džentlmen ako vy by si tým nemal špiniť ruky. Ak mi dáte plný mešec, zariadim, aby sa peniažky dostali k tým správnym ľuďom a pomastili sa tie správne vrecká.“

Tak sa aj stalo. Mešec s peniazmi, ktorý si don Diego cenil (takmer) rovnako ako zamatové vrecúško s perlou, skončil v rukách Alonsa L'aváka, hoci krátko predtým, než mešec zmenil majiteľa, opatrný sudca de Tebes ho ešte nenápadne odľahčil a vybral z neho nie zanedbateľnú čiastku.

„... Spoloční sa na mňa,“ ubezpečoval ho Lavák a znova ho priateľsky potľapkal po pleci. „Čochvíľa sa sám presvedčíte, ako dobre ste investovali. Stavím sa, že vaše dukáty a *maravedís* nás zavedú priamo do kráľovských komnát, a ak aj nie hneď, tak onedlho, lebo moja Angelilla je neuveriteľná a dokáže zariadiť aj nemožné.“

*O čudných veciach, ktoré don Diego objavil
v kráľovskom paláci, kde démoni majú anjelské tváre*

Angelilla, ako don Diego zistil na druhý deň ráno, bola jednou z tisícky včiel, ktoré dennodenne pracovali za múrmi alcazaru. Panamčan ostal poriadne zaskočený, keď sa na vlastné oči presvedčil, že miesto, ktoré sa stalo domovom najmocnejšieho kráľa na svete, pripomína skôr trhovisko alebo rušné námestie, než palác. Len čo vošiel dnu, všetko pozorne sledoval, nechcel, aby mu niečo uniklo: vysoké veže, dve veľké nádvorie, jedno kráľovo, druhé kráľovné, obe s galériami so stĺporadím, spodné časti stien a múrov zdobili kachličky. Hmýrilo sa to tam ľuďmi, chodili sem a tam, odnášali a prinášali najrôznejšie predmety. Tam niesli dosky, dláta, stolárske či kováčske náčinie, tamto zas prechádzal vyobliekaný súdny úradník obťažkaný knihami a spismi, oproti unavene kráčali ufúlani pisári. Dona Diega zaujala skupinka žien, ktoré sa vykláňali ponad balustrádu hornej galérie a o ktorých si myslel, že by to mohli byť dvorné dámy alebo komorné; severnou bránou práve prichádzal tucet vojakov zaprášených z cesty, niektorí na koňoch, ostatní po svojich.

Čo ešte hlavného panamského sudcu zaujalo? Ach, áno, pol tucta šantiacich detí pobežujúcich sem a tam, niekoľko psov a dokonca krídle husí, ktoré trepotali krídlami a dotvárali celkovú atmosféru.

Kým sudca prekvapene sledoval, čo sa okolo neho odohráva, Alonso Lavák sa tváril, akoby sa nedialo nič výnimočné a zmätku naokolo nevenoval pozornosť. Hostinský sa pobral za jedným zo strážcov, prehodil s ním pár slov, podal mu striebornú mincu, a ten si ju bez najmenšieho zaváhania strčil do vrecka. Potom im otvoril. „... Ale neobšmietajte sa tu dlho,“ varoval ich, „mohli by ste sa kvôli tomuto tu dostať s Angelillou do problémov.“

Lavák ho ubezpečil, že sa nemusí obávať. Sotva mu sľúbil, že sa budú ponáhľať, už druhému strážcovi tlačil do ruky ďalšiu mincu. Potom odkráčali spolu s donom Diegom svižným krokom k jednému z nádvorí. Kým sa Panamčan začudovane obzeral okolo seba, hostinský sa dal nahlas počítať prvé, druhé, tretie dvere, a pri štvrtých sa zastavil. Don Diego usúdil, že takto sa hostinský orientuje v rušnom preplnenom úli.

„Angelilla... Angelilla, dievčatko, kde si? To som ja, strýko Alonso.“

Keď nedostal žiadnu odpoveď, Lavák zareagoval typickým alcazarským bezostyšným štýlom. Zatlačil do dverí, a keď zistil, že západka nie je zatvorená, sebaisto prekročil prah cudzieho príbytku a vošiel dnu. Don Diego ho nasledoval. Spoločne vstúpili do úzkej chodby a pokračovali až do tmavej izby so zatvorenými okenicami. Všade naokolo bolo cítiť silný zápach gáfru.

„Zvláštne, nenechali zažatý ani lampáš,“ poznamenal hostinský. Vzápätí však dodal, že Angelilla s lekárnikom, pre

ktorého pracovala, sú pravdepodobne na obede, pretože zvon na veži práve odbíjal poludnie.

„Počkajme na nich vonku,“ opatrne navrhol don Diego, s čím hostinský nesúhlasil, vraj v žiadnom prípade, že sa vrátia čo nevidieť a že lekárnik je jeho známy, takže mu nebude prekážať, ak počkajú vnútri. Zatiaľ by mohli pootvárať okienice a vpustiť dnu trocha svetla.

„Kieho paroma!“ vykrikol zrazu sudca.

„Do psej matere!“ pridal sa k nemu Ľavák, lebo slnečné lúče, ktoré do miestnosti prenikli jediným úzkym oknom, neosvetlili krásne lekárnické dózy, tégly, sklenené karafy a mažiare, ale dopadali rovno na žltkasté oči a snehobiele tesáky bengálskeho tigra.

„Svätý Juraj, oroduj za nás!“ zvolal vyľakane sudca a vzápätí skontroloval, či má za pásom meč. Bol pripravený ho v okamihu vytasiť a presekať si ním cestu nečakanou džungľou. Áno, skutočne to tam vyzeralo ako v džungli, lebo napravo od tigra, medzi trsmi vysušenej trávy, zbadal dvojicu gepardov, zľava na neho vypliešťať oči krokodíl a o kúsok ďalej stálo hrošie mláďa. Zvieratá vyzerali hrozivo a boli pripravené zaútočiť.

„Čo to má znamenať? Kde to sme?“

„Boh nám je svedkom, že v lekárni určite nie!“ vybafol don Diego. Bol v strehu, ale meč napokon nevytiahol, lebo si všimol, že zvieratám akoby niekto počaroval. Zrejme sa stali obeťami nejakého kúzla, lebo aj napriek útočnému postoju zostali stáť ako prikované a ani sa nepohli. Všetky, okrem obrovského potkana, ktorý si majestátne vykračoval pomedzi nohy malého hrocha. Sudca si na ňom vybil nahromadenú zlosť a z celej sily doňho kopol. Keby úbohý hlodavec práve neprechádzal okolo, asi by si sudcov hnev odniesol hostinský.

„Prekliaty darebák, robíte si zo mňa žarty? Kde je vaša neter?“

„Upokojte sa, vaša ctihodnosť! Som si istý, že príde čo nevidieť. Radšej odtiaľto rýchlo odíďme, počkáme na ňu pred dverami. Netuším, kde sme sa to ocitli ani čo sú tieto čudné bytosti zač. Prisahám pri všetkých svätých, že také beštie som jakživ nevidel, dokonca ani na obrázkoch.“

Záhada sa vyriešila asi o desať minút, keď sa objavila Angelilla a vysvetlila strýkovi, že si pomýlil dvere.

„Vošli ste do dielne dona Gervasia. A verte mi, strýko, a vy tiež, pane, mali ste veľké šťastie, že je čas obeda a nebol doma, inak by nás všetkých troch utľkol. Je zlostný a pyšný na to, čo robí, na svoje remeslo nedá dopustiť. Niet sa čomu čudovať,“ dodala Angelilla, „je to najznámejší preparátor v širokom okolí, skutočný majster vo vypchávaní zvierat. Aké zvery má v dielni teraz? Filipínskeho makaka? Pár baziľískov? Či krásneho jednorožca?“

„Štyri dravé šelmy, jedna hrôzostrašnejšia než druhá,“ zamiešal sa do rozhovoru sudca a oprašoval si pančuchy, aby sa zbavil pilín, ktoré sa mu do nich pozapichovali v zvieracom brlohu.

„Nie je na tom nič nezvyčajné,“ zasmiala sa Alonsova neter. „Každý deň mu do preparatória nosia zvieratá, o ktorých sme nikdy predtým ani nechyrovali. Vypchaté zvieratá neskôr umiestnia do kráľovskej Komnaty kuriozít, ktorá bude určite najzvláštnejšia a najvzácnejšia na svete. Ale poďte, poďte ďalej,“ vyzvala ich a ukázala smerom k dverám lekárne. „Čakáte už dlho? Vzdialila som sa len na chvíľočku, odprevadila som pána lekárnik domov. Obávam sa, že už aj on ochorel na terciánu a dostal maláriovú horúčku. Tá pliaga sa šíri po celom alcazare,“ vysvetľovala Angelilla, ktorá

vyzerala presne tak, ako ju donovi Diegovi opísal jej strýko. Drobné dievča s modrými očami a svetlohnedými kučeravými vlasmi si muža z Panamy okamžite získalo svojím širokým a podmanivým úsmevom. Don Diego nepatril k mužom, ktorí vedeli oceniť cudzie pôvaby, no musel uznať, že strýko sa nemýlil, keď o nej vyhlásil, že je výnimočná a nemenej presvedčivá. „Je to strašné,“ pokračoval anjel, ktorý sa zdal byť imúnny voči všetkým pozemským nákazám. „Pred dvoma týždňami sa ako prvý nakazil maličký princ Filip. Chudáčik, nemá ešte ani dva roky, ale našťastie sa zdá byť odolnejší než jeho starší brat. Dvaja zo štyroch synov, ktorých priviedla na svet Anna Habsburská, naša kráľovná, už odpočívajú na cintoríne a vyzerá to tak, že onedlho postihne rovnaký osud aj malého Dieguilla, tretieho syna a súčasného následníka trónu. Kráľ Filip a jeho prekliatie...“ povzdychlo si dievča. „Umreli mu zatiaľ všetky manželky a nemálo z jeho detí. Má hroznú smolu.“

Sudca sa zamiešal do rozhovoru, pričom predstieral, že o všetkom, čo sa deje na kráľovskom dvore, je dobre informovaný: „Predpokladám, že narážate na to, že sa nevie vyrovnáť so smrťou úbohého princa dona Carlosa, alebo sa mýlim? Pred rokmi sa v Paname šírili rôzne reči. Niektorí tvrdili, že krehký, duševne chorý a znetvorený chlapec spôsoboval svojmu ctihodnému otcovi iba problémy. Jedného dňa sa mu však *pošťastilo* spadnúť zo schodov,“ Panamčan zámerne zdôraznil dvojité význam slova, „a takmer pri tom prišiel o život. Iní hovorili, že hneď, ako sa don Carlos po úraze zotavil, začal konšpirovať s ľuďmi z Flámska proti svojmu otcovi, a tak ho jeho veličenstvo dalo uväzniť a priviazať k posteli, rovnako ako jeho prababičku Janu Šialenú. Obe verzie klebiet sa napokon zhodujú v tom, že

don Carlos zomrel za nejasných okolností krátko po tom, čo ho zatvorili. Nešťastník, mal vtedy iba dvadsaťtri rokov, alebo sa mýlim?“

Angelilla sa tvárila, že prepočula otázku. Namiesto toho sa nebeskými očami zahľadela na svojho strýka a s odzbrojujúcim úsmevom sa ho spýtala, čo ho priviedlo do paláca a ako mu môže pomôcť. Ľavák sa pustil do vysvetľovania dôvodu svojej návštevy a neustále pri tom natriasal mešcom, v ktorom cinkali prostriedky na „mazanie pántov“. Ako sa neskôr ukázalo, dievča bolo anjelom len na pohľad, správaním malo od anjela poriadne ďaleko. Keď začulo zvuk štrngajúcich dublónov, nelenilo a vytrčilo svoj očarujúco dokonalý dekolt do výšky strýkových očí. Don Diego de Tebes s hrôzou sledoval, ako jej vo výstrihu zmizla nie menej než štvrtina obsahu mešca. Spokojná Angelilla, ktorej ani na okamih nezmlizol z tváre neodolateľný úsmev, to zhrnula:

„Ak som správne pochopila strýkove slová, vaša ctihodnosť sa potrebuje pohovárať s osobou, ktorá by vám sprostredkovala stretnutie s jeho veličenstvom, pretože s ním chcete prebrať istú záležitosť, o ktorej by ste zatiaľ radšej mlčali, je to tak?“

„Presne tak,“ potvrdil sudca.

„Máte predstavu o tom, aká osoba by to mala byť? Vojvoda, markíz alebo radšej gróf?“

„Nie, vôbec nie,“ prerušil ju don Diego, keď si predstavil, ako draho by ho vyšlo, keby sa zaňho u kráľa prihovárал aristokrat. „Povedzme, že by to mohol byť aj niekto menej významný.“

„Máte na mysli niekoho konkrétneho?“ spýtal sa ho hostinský.

„Neviem,“ zúfal si sudca, ktorý sa už videl tak blízko, a predsa tak ďaleko od príležitosti stretnúť sa s kráľom.

„Už viem,“ ozvala sa Angelilla zvonivým hlasom. „Vašej ctihodnosti by mohol pomôcť kráľovský holič alebo vyprázdňovač nočníkov.“

„Božechráň, až takých bezvýznamných ľudí som nemyslel,“ povedal sudca urazene a ľutoval peniaze, o ktoré ho doteraz zbytočne pripravili.

„Vidím, že o tom, ako to v paláci chodí, viete málo alebo vôbec nič. Aj tí najvýznamnejší poddaní sa v alcazare bijú o menej dôstojné alebo špinavšie práce, ak to znamená, že budú slúžiť priamo jeho veličenstvu. Zastrihávači fúzov, holiči, odšívovači, toaletári, ochutnávači jedla (len si predstavte, aké je to nebezpečné), vyprázdňovači nočníkov... Tieto zamestnania sa síce považujú za podradné, ale tým, ktorí ich vykonávajú, hovoríme kráľovskí komorníci, a byť kráľovským komorníkom je veľká česť.“

„A vy nejakého poznáte?“

„Takmer všetkých, ale napadá mi jeden, ktorý by vám mohol byť obzvlášť užitočný. Ale len ak bude súhlasiť, samozrejme, pretože komorníkov, ktorí pracujú tak blízko jeho veličenstva, dennodenne zasypávajú žiadosťami od výmyslu sveta.“

„Nemám v úmysle jeho veličenstvo o niečo žiadať, práve naopak, chcem mu niečo venovať.“

„Naozaj? V tom prípade som si istá, že komorník Pierre Van Ranst veľmi rád odovzdá kráľovi váš nezištný dar. Van Ranst, pôvodom z Flámska, nie je len tak hocikto. Viete, čím je výnimočný? Korčuľuje ako anjel, a práve tým upútal kráľovu pozornosť. Jedného zimného rána trénoval arabesky na neďalekom rybníku a jeho veličenstvo, ktoré nikdy predtým nevidelo topánky s čepeľami, jeho jazda tak ohúrila, že ho vzalo so sebou do paláca a ponúklo mu prácu kráľovského

holiča. Človek nikdy nevie, kde ho postretnie šťastie. Čo vy na to, vaša ctihodnosť?“

„Holičovo šťastie mi je ukradnuté,“ zavrčal don Diego. „Okrem toho si myslím, že ste ma zle pochopili. Svoj dar chcem kráľovi odovzdať osobne. Nepricestoval som sem z druhého konca sveta, aby som sa dohadoval s nejakým holičom.“

„Samozrejme, že nie! Nebojte sa, vaša ctihodnosť, všetko sa dá zariadiť. Nechajte to na mňa. Keď strýko dobre pomastí pánky a ja vás dovediem k vysnívaným dverám, som si istá, že dnes večer, keď nadíde čas na modlitbu, budete mať za čo ďakovať svojim svätým ochrancom. K akým svätým sa modlí vaša ctihodnosť? Komu sa zverujete so svojimi trápeniami?“

„Svätému Jurajovi,“ odvetil Diego de Tebes.

„Ach, svätému Jurajovi, drakobijcovi, patrónovi statočných a nebojácnych! Výborne, výborne. Pust'me sa do práce. Ste pripravený vystúpiť na vrchol a stretnúť sa s jeho veličenstvom, kráľom Filipom II.?“

Svätý Juraj za to nemohol

Don Diego de Tebes, najvyšší panamský sudca a hosť v hostinci s pomýleným názvom Raj, otočil svätého Juraja tvárou k stene. Bol na neho nahnevaný.

„To bol ale deň! Toľko nešťastí, katastrof a absurdných situácií... A čo ma to stálo! Taká hanba! Takto bdieš nad mojimi záležitosťami?“ vyčíta don Diego svätcovi. „Ďakujem pekne za takú pomoc.“